

планували створення у 2016 році 100 муралів в Україні і 2017 року 100 за її межами, створивши, таким чином, «кільце миру».

Мистецтво стріт-арту впевнено посіло свою нішу в безлічі напрямів сучасного мистецтва. По-перше, це засіб комунікації і самовираження, по-друге, намагання зробити мистецтво невід'ємною частиною життя людини. Звичайно, не всі зображення на стінах є витворами високого мистецтва. Мурали викликають неоднозначні емоції як мешканців будинків, представників різних громадських організацій, так і мистецтвознавців, але є один незаперечний факт – ця культура існує, вона розвивається і активно впроваджується в наше життя.

Список використаних джерел

1. Армстронг Саймон. Стрит-арт. «AdmarginemPress». 2019. С. 51 – 160.
2. Бенксі. Walland Piece. Ексмо. 2017. С. 106– 125.
3. Все о стрит-арте в Украине | VogueUkraine Vogue UA [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://vogue.ua/article/culture/art/strit-art.html>

Семіон В., викладач,
Полтавська дитяча музична школа № 3
імені Б. Гмирі
(м. Полтава)

КАЗКА ЯК ЗАСІБ ОПАНУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ СОЛЬФЕДЖІО

Сучасна початкова музична освіта має велику потребу в дослідженні й упровадженні інноваційних та ефективних педагогічних прийомів і методів. Тому викладачі постійно шукають найкращі шляхи для поєднання теоретичного матеріалу з чуттєво-образним досвідом учнів, серед якого важливе місце посідає казка.

До проблем викладання дисципліни сольфеджіо зверталися О. Афоніна, Т. Боровик, О. Єпімахова, М. Карасьова, Л. Масленкова, Г. Побережна, Г. Смаглій, Т. Щериця та ін. Питання дидактичних можливостей казки порушували Ш. Амонашвілі, О. Івановська, Т. Зінкевич-Євстигнєєва, О. Лобач, Е. Печерська, О. Савченко, В. Сухомлинський та ін.

Мета статті – обґрунтувати роль казки на уроках сольфеджіо в опануванні навчального матеріалу та розглянути методичні розробки з даного питання.

Сольфеджіо є базовою дисципліною в розвитку майбутніх музикантів. Розуміючи важливість цього предмету, педагоги розробляють і використовують нові підходи та методи. Серед проблем викладання сольфеджіо можна виділити декілька, що пов'язані з опануванням знань. Одна з них – це нестійке, часом формальне засвоєння учнями теоретичного матеріалу, що призводить до формування низького рівня відповідних компетентностей. Великий об'єм інформації спирається переважно на логічно-абстрактне мислення, що досить складно для молодших школярів (6-11 років). Іншою проблемою, на нашу думку, є «кліпове мислення» як характерна психологічна риса сучасного покоління. Кліпове мислення – сприйняття світу

через короткі яскраві образи [12]. Заняття із сольфеджіо наповнене різноманітними формами роботи над розвитком слуху, відчуттям ладу й ритму, інтонаційними вправами та над освоєнням теоретичного матеріалу. Перед викладачем постає складне завдання подати складний матеріал так, щоб втримати увагу юних слухачів.

Одним з ефективних засобів вирішення даних проблем є казка. Так як у сприйнятті молодших школярів переважає образний тип мислення, за який відповідає права півкуля головного мозку (що довів Р. Сперрі), дітям легше сприймати важливу інформацію через казкові історії. Відомий письменник і казкар Джанні Родарі вважав, що гумор та цікава форма викладання – це найкоротша відстань між найсерйознішою проблемою та свідомістю дитини [10]. Видатний педагог В. Сухомлинський зазначав: «Казка – це активна естетична творчість, що охоплює всі сфери духовного життя дитини – її розум, почуття, уяву, волю» [11, с. 189].

Використання казки з навчальною метою не є новим. Дана ідея відома ще з античних часів. Перші наукові теорії, присвячені проблемі казок, з'явилися у XVIII столітті (І. Гердер, К. Морітц і ін.). Т. Зінкевич-Євстигнеєва виділяє художні, дидактичні, психотерапевтичні і медитативні типи казок, які можна використовувати для різних цілей освіти [1].

На уроках сольфеджіо використовується в першу чергу дидактична казка, яка виконує декілька завдань. З одного боку, барвиста й емоційна історія зацікавлює дітей, фокусує їх увагу на новому матеріалі. З іншого боку, прослуховуючи казку, учні швидко і легко засвоюють складні теоретичні поняття і правила. Такий засіб навчання активно використовується авторами різноманітних методик для навчання гри на фортепіано (Ф. Брянська, О. Корольова) та, зокрема, для вивчення сольфеджіо. Зупинимося на цьому більш детально.

Першопрохідцем у даній сфері можна вважати В. Кірюшина, його інноваційну методичну розробку, що представлена у збірці «Музичні міфи» [4]. За основу цієї праці покладено принцип співставлення музично-теоретичного матеріалу з казковими, фантастичними образами. Досвід автора підтвердив, що складна професійна термінологія засвоюється дітьми швидше. Абстрактні образи стають зрозумілими, адже імена персонажів казок співзвучні з музичними термінами і пов'язані з їх змістовим значенням, якісними характеристиками (наприклад, Бекар – добрий чарівник, який відміняє злі справи; Звукоряди – бойові рядки, у які шикувались воїни; Інтервали – звірі чарівного лісу та інші).

Привертає увагу розробка Т. Первозванської, що представлена підручником – казкою з двох частин «Теорія музики для маленьких музикантів і їх батьків» [8; 9]. Даний посібник має не тільки малюнки, схеми, пояснення, завдання, а й чарівних персонажів і цікавий сюжет, який знайомить юного дослідника-музиканта з дівчинкою Асею та феєю Сольміною. Вони разом вивчають ноти, їх тривалості (через аналогії з кроками тата, мами тощо), подорожують Музичним королівством (ладом) і знайомляться з його мешканцями (ступенями ладу).

Яскравим прикладом може слугувати збірка «Неправильне сольфеджіо» О. Камозіної [3]. За інтригуючою назвою сховано принцип засвоєння теоретичних основ музики через вивчення пісеньок-правил, які супроводжують цікаві казкові історії (наприклад, розповідь про те, як поведать себе нестійкі ступені, або як розважаються тризвучки та ін.). Даний збірник охоплює досить широкий спектр тем: від вивчення нот – до відхилення й

модуляції.

Не можна оминати увагою ще один навчальний посібник – «Сольфеджіо для найменших у казках і картинках» Т. Яценко [13], у якому представлені різноманітні музичні казки, що полегшують вивчення нотної грамоти. Їх назви говорять самі за себе: «Страшна казка про те, що може трапитися, якщо на сольфеджіо махнути рукою», «Казка про сім нот», «Казка про нотний скелет», «Казка про музичний метр», «Казка про ритм» та ін. Відправляючись з казковими героями Лускунчиком і його подружками Феями у подорож до музичної країни, діти завзято і з величезним задоволенням опановують матеріал. Казка на уроці створює творчу атмосферу, а вміщені у збірнику завдання і «шкідливі поради» з кожної теми сприяють закріпленню матеріалу.

Є розробки, які присвячено більш вузькому колу питань чи висвітлюють якусь одну тему: музична казка А. Мельникової «Дімін сон, або як виправити двійку із сольфеджіо» [7] для освоєння теми лад; «Чарівна країна. Казка у віршах для юних музикантів» А. Іванової [2], у якій детально розглянуто інтервали. Автор радить звернути увагу на ступеневий «ріст» і образну характеристику інтервалів, поділяти і вивчати інтервали парами (інтервал і його обернення). Окремі теми розробляє Л. Ляхіна – «Акордові казки для великих і маленьких», «Ладові казки, тональні підказки» [5; 6], що представлені казкою у формі гри. На уроках учні створюють і розповідають один одному казкові історії на основі вивченого матеріалу. Це може бути лише уривок чи частина казки з подальшим продовженням на наступному занятті. Головною метою такого методу є закріплення вивченого матеріалу, а обов'язковою умовою – музичне озвучення казок маленькими авторами.

Отже, казка є своєрідним «емоційним каталізатором навчання», ефективним методом засвоєння музично-теоретичного матеріалу в доступній для учнів формі та має практичне використання як при викладенні окремої теми, так і в цілому як принцип навчання молодших школярів у закладах початкової музичної освіти.

Список використаних джерел

1. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Путь к волшебству. Теория и практика сказкотерапии. Санкт-Петербург : Речь, 2000. 246 с.
2. Иванова А. Волшебная страна. Сказка в стихах для юных музыкантов. Интервалы на уроках сольфеджио. Санкт-Петербург : Композитор, 2013. 28 с.
3. Камозина О. П. Неправильное сольфеджио, в котором вместо правил – песенки, картинки и разные истории. Ростов на Дону : Феникс, 2012. 92 с.
4. Кирюшин В. Музыкальные мифы. Москва : Тритон, 1993. Т. 5. 160 с.
5. Ляхина Л. Аккордовые сказки для больших и маленьких. Москва : Классика-XXI, 2010. 21 с.
6. Ляхина Л. Ладовые сказки, тональные подсказки. Москва : Классика-XXI, 2012. 28 с.
7. Мельникова А. Димин сон, или как исправить двойку по сольфеджио: учеб. пособие. Санкт-Петербург : Композитор, 2002. 40 с.
8. Первозванская Т. В. Теория музыки для маленьких музыкантов и их родителей. Санкт-Петербург : Композитор, 1999. Ч. 1. 74 с.
9. Первозванская Т. В. Теория музыки для маленьких музыкантов и их родителей. Санкт-Петербург : Композитор, 1999. Ч. 2. 80 с.

10. Родари Дж. Грамматика фантазии. URL: https://septemberfox.ucoz.ru/biblio/rodary_fantaz.html.
11. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. *Вибрані твори* : в 5 т. Київ : Рад. школа, 1977. Т. 3. 279 с.
12. Тоффлер Е. Третя хвиля / з англ. пер. А. Євса. Київ: Всесвіт, 2000. 480 с.
13. Яценко Т. Сольфеджио для самых маленьких в сказках и картинках. Санкт-Петербург : Питер, 2013. 176 с.

Сердюк К., викладач,
Сенчанська дитяча музична школа
(с. Сенча)

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАРОДНОГО ТАНЦЮ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ

Танець – один із найдавніших і масових видів мистецтва. В ньому відображено соціальні та естетичні ідеї народу, його історія, побут, традиції тощо. Народ створює в танці ідеальні образи, до яких він прагне, і стверджує їх у художній формі, передає своє світосприймання, увявлення про прекрасне, розуміння дійсності засобами доступної та зрозумілої хореографічної мови.

За статистичними даними більшість дітей і підлітків надає перевагу сучасному танцювальному мистецтву [6]. До проблеми збереження народних танцювальних традицій зверталось багато дослідників, як минулого (В. Верховинець [2]), так і сучасності (Д. Берданська [1], В. Камін [4], С. Устьян [5] та ін.). Дисертація В. Шкоріненка безпосередньо присвячена темі популяризації українського танцювального мистецтва [7]. Народний танець поступово може відійти на другий план і втратити своє місце в культурі, чого не можна допустити.

Мета статті – визначити чинники, які негативно впливають на перебіг хореографічно-мистецьких процесів у нашій країні, а також запропонувати керівникам колективів методи, які формують у молоді інтерес до української народної танцювальної культури.

Народна хореографія являє собою потужний фактор гуманізації суспільства, відродження його духовності. Важливим у цьому процесі є робота шкіл естетичного виховання, будинків культури, будинків народної творчості, а також родини. В дитинстві закладається основа характеру, формування особистості. І зазвичай їй подобається те, до чого їй прививають любов. Отже, коли мати чи батько співають дитині українських пісень, горнуть її до українського (зокрема й танцювального) мистецтва, то не дивно, що дитина вважатиме його вельми привабливим і навпаки.

Нові форми в хореографічній культурі першої половини ХХ ст. зумовили появу таких термінологічних кліше, як: «ритмопластика», «танець модерн», «експресивний танець», «фокінізм», «перфоманс», «дунканізм», «страдний танець». На жаль, підміна діяльності професійних колективів самодіяльністю, зокрема дитячою, має негативні результати. Саме в таких виступах відбувається плутанина у стилях і поняттях, а виступи набувають статусу